

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความต้องการของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี และถ้าดูจำนวนนิสิตนักศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจะพบว่าจำนวนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ในปี ค.ศ. 1960 ประเทศในเอเชียมีจำนวนนิสิตนักศึกษาประมาณ 25,000,000 คน ประเทศในยุโรปและรัสเซียมีจำนวนประมาณ 79,000,000 คน และในปี ค.ศ. 1973 ทั่วโลกมีจำนวนนิสิตนักศึกษารวมทั้งหมดประมาณ 3,000,000,000 คน (ยูเนสโก 1980: 12) และถ้าดูความต้องการการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยจำกัดรับหรือมหาวิทยาลัยปิด จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกในแต่ละปีการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ตามข้อมูลที่กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยระบุไว้มีดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือก
2518	49,322
2519	51,851
2520	64,303
2521	75,321
2522	72,026
2523	74,816

(กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2518-2523)

ตัวเลขเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในระยะเวลา 6 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2518-2523 จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเพิ่มขึ้นถึงอัตราร้อยละ 51.69 สาเหตุของความต้องการการเข้าสู่อุดมศึกษาของไทยนี้ เนื่องจากค่านิยมของคนทั่วไปที่เห็นว่าปริญญาบัตรนำไปสู่ภาวะเศรษฐิกิจที่

ดีขึ้น ประกอบกับปริญญาบัตรนั้น เป็นสิ่งที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นับเป็นสิ่งที่มีความค่าทางด้านจิตใจของคนไทย และจำนวนผู้จบมัธยมศึกษาก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผู้มุ่งสู่อุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ รัฐมุ่งสนับสนุนการศึกษา ซึ่งเนื่องมาจากประเทศไทยเรากำลังพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องการกำลังคนระดับมัธยมศึกษาออกมาช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (ปทีป เมธาคณวุฒิ 2525: 270-271) ถึงแม้ว่ารัฐจะสนับสนุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการการเข้าศึกษาต่อได้ และจากรายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (2518-2523: 10-17) พบว่าจำนวนผู้สามารถผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในระบบจำกัดรับในรอบ 6 ปีการศึกษา (2518-2523) มีอัตราโดยเฉลี่ย 21.55 ของจำนวนผู้มีสิทธิสอบคัดเลือกเท่านั้น และอัตราผู้สอบคัดเลือกได้นั้นมีแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลที่เสนอไว้ดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนผู้มีสิทธิในการสอบ	จำนวนผู้สอบคัดเลือกได้	คิดเป็นอัตราร้อยละ
2518	40,787	11,110	27.24
2519	44,482	11,126	26.14
2520	59,461	11,793	19.83
2521	67,505	11,235	19.60
2522	69,885	12,791	18.30
2523	74,644	13,600	18.22

จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้สอบคัดเลือกได้เมื่อเทียบกับจำนวนผู้มีสิทธิในการสอบมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 27.24 ในปีการศึกษา 2518 มาเป็นร้อยละ 18.22 ในปีการศึกษา 2523 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้สอบคัดเลือกเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี และด้วยเหตุนี้เองทำให้จำนวนผู้ที่ไม่สามารถผ่านการสอบคัดเลือก ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างสูงนี้เป็นปัญหาที่มีผลกระทบในเกือบทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ประกอบกับในขณะที่เดียวกันบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพอิสระได้ เนื่องจากไม่มีงานรองรับในตลาดแรงงาน ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อ

ความไม่พอใจของกลุ่มผู้จบการศึกษา ซึ่งนับแต่จะมากขึ้นทุกปี จากจำนวนผู้จบการศึกษา ประมาณ 127,000 คน ในปีการศึกษา 2520 จนคาดว่าจะมีจำนวน 289,000 คน ในปีการศึกษา 2530 (คณะกรรมการแก้ไขปัญหาผู้จบ มศ. 5, 2522: 3) ซึ่งนับเป็นปัญหาสังคมซึ่งเกี่ยวเนื่องไปยังเศรษฐกิจของประเทศโดยตรงที่ได้ลงทุนด้านการศึกษา แต่ผู้สำเร็จ ไม่มีผลผลิตตอบแทน เกิดปัญหาการว่างงานซึ่งจะเป็นลูกโซ่ส่งผลกระทบต่อ

จำนวนผู้ล้นตลาดเลือกไม่ได้จะสะสมมากขึ้นทุก ๆ ปี และก็มีจำนวนหนึ่งในกลุ่มนี้พยายามที่จะสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในปีต่อ ๆ มาให้ได้ จากรายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (2518-2523: 10-17) พบว่าผู้ที่มิได้สำเร็จการศึกษาในปีที่ทำการสอบคัดเลือกนั้นมีอัตราโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 30 ใน 6 ปีการศึกษาที่ผ่านมาคือ 2518-2523 และในปีการศึกษา 2518 มีจำนวนเกือบถึงครึ่งหนึ่งของผู้ที่สมัครสอบคัดเลือกที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปีที่ทำการสอบคัดเลือกนั้น กล่าวคือเป็นจำนวนถึงร้อยละ 46 โดยประมาณ ถึงแม้ว่าในปีการศึกษา 2518 จะมีมหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดอยู่แล้วก็ตาม จำนวนผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบจำกัดรับนั้นก็ยังคงเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูงอยู่นั่นเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องแข่งขันกับจำนวนผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย (มศ. 5) หรือเทียบเท่าที่จบในปีนั้น ๆ ซึ่งมีจำนวนมากอยู่แล้วและยังจะต้องแข่งขันกับจำนวนผู้ล้นตลาดเลือกไม่ได้ในปีก่อน นอกจากนี้ยังมีจำนวนผู้ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอยู่แล้วกลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่ อีกเป็นจำนวนมาก จากปีการศึกษา 2518-2523 จำนวนนิสิตนักศึกษาที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามาแล้ว กลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่นั้นเพิ่มมากขึ้นถึง 4 เท่าตัวคือ ในปีการศึกษา 2518 นิสิตนักศึกษาที่กลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่มีจำนวน 1,820 คน และในปีการศึกษา 2523 มีจำนวน 7,604 คน นิสิตนักศึกษาเหล่านี้มาจากสถาบันอุดมศึกษาทุก ๆ สถาบันในประเทศไทย จำนวนนิสิตนักศึกษาเหล่านี้นอกจากก่อให้เกิดปัญหาจำนวนผู้ล้นตลาดเข้าเพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นการลงทุนในการผลิตกำลังคนให้ได้ตามต้องการของประเทศ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพอันจะก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตของประเทศในส่วนรวม การลงทุนทางการศึกษานี้ต้องใช้เวลาค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา งบประมาณในการในด้านค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิตนักศึกษาหนึ่งคนทาง

สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเท่ากับ 14,431 บาท สาขาแพทยศาสตร์เท่ากับ 96,856 บาท สาขาเกษตรศาสตร์เท่ากับ 42,467 บาท สาขาสังคมศาสตร์เท่ากับ 9,691 บาท (วัลลภ ลูปรีย์ศิลป์ 2526 : 31) ซึ่งกล่าวได้ว่างานบำเพ็ญการค่าใช้จ่ายต่อหัวทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์นั้นสูงกว่าทางด้านสังคมศาสตร์ โดยรัฐต้องลงทุนให้กับนิสิตนักศึกษาทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์นี้มากกว่าสาขาสังคมศาสตร์ประมาณอัตราร้อยละ 32.85 และจากการสำรวจการส่งเสริมการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้พบว่า จำนวนผู้ส่งเสริมการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 รองจากสาขาศึกษาศาสตร์ นับเป็นจำนวนประมาณร้อยละ 19.5 (ประพัฒน์ จำปาไทย 2526 : 69)

ดังนั้นจากความต้องการการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งเพิ่มมากขึ้นทุกปี และจำนวนผู้สอบคัดเลือกได้ของมหาวิทยาลัยในระบบจำกัดรับที่มีจำนวนน้อย กล่าวคือประมาณร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิ์สอบคัดเลือกนั้น และจำนวนเหล่านี้มีแนวโน้มลดลง ในจำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกที่สูงขึ้นนั้นนอกจากจะมีนักเรียน มศ. 5 หรือเทียบเท่าที่เพิ่งสำเร็จแล้วยังมีนักเรียน มศ. 5 ที่สำเร็จก่อนหน้านี้ หรือปีก่อนปีการศึกษาที่ทำการสอบคัดเลือก รอเพื่อสอบคัดเลือกใหม่ และยังมีนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่กลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่อีก สาเหตุเหล่านี้ทำให้จำนวนผู้สอบคัดเลือกค่อนข้างสูงในแต่ละปีที่มีการสอบคัดเลือก จำนวนนิสิตนักศึกษาที่กลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่นี้ นอกจากจะทำให้จำนวนผู้แข่งขันมากขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดความสูญเสียเพิ่มขึ้นอีกด้วย ความสูญเสียเหล่านี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้คำนวณว่าจะสูญเสียเงินปีละประมาณ 10 ล้านบาท ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาวิเคราะห์ว่าจำนวนนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ที่ออกจากสถาบันอุดมศึกษาก่อนการสำเร็จการศึกษานั้นมีจำนวนเท่าไร โดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์ที่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวค่อนข้างสูง และที่กลับเข้ามาสอบคัดเลือกได้ใหม่มีจำนวนเท่าใด สาเหตุใดที่ทำให้เกิดปัญหาการออกกลางคันขึ้นทั้ง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาเหล่านี้จะต้องแข่งขันกับผู้สมัครสอบคัดเลือกจำนวนมากมาก่อนที่จะมีสิทธิ์เข้าศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยปัญหาการออกกลางคันของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ที่ออกกลางคันเกี่ยวกับ
 - 1.1 สถานภาพ
 - 1.2 อันตบการเลือกในการลอบคัตเลือกเข้าศึกษาในคณะวิทยาคำาสตร์
 - 1.3 สาเหตุการออกกลางคัน
2. เปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนิสิตนักศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ที่ออกกลางคัน จากเอกสารและหลักฐานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในระบบจำกัตรับที่เป็ดล่อน คณะวิทยาคำาสตร์รวมทั้งสิ้น 12 แห่ง
3. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ที่ออกกลางคัน และเป็นผู้ที่ลอบคัตเลือกเข้าศึกษาได้ใหม่ เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยปัญหาการออกกลางคันในคณะวิทยาคำาสตร์ ระดับปริญญาตรี ได้ทำการศึกษาวิจัย เฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในระบบจำกัตรับเท่านั้นซึ่งมีทั้งหมด 12 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร บางแสน พิษณุโลก และสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตรนบุรี

ระยะเวลาที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย คือ ภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2526 ดังนั้นประชากร คือ นิสิตนักศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ ระดับปริญญาตรีใน 12 สถาบันดังกล่าวข้างต้น รุ่นปีการศึกษา 2524 และ 2525

หลักสูตรการศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหลักสูตรที่ใช้ศึกษาเพื่อรับปริญญาวิทยาคำาสตร์บัณฑิต (วท.บ) เท่านั้น ไม่เป็นหลักสูตรที่ใช้ศึกษาต่อเนื่องเพื่อรับปริญญาในสาขาอื่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนิสิตนักศึกษา คณะวิทยาคำาสตร์ในสถาบัน

อุดมศึกษาทั้ง 12 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร บางแสน พิษณุโลก และสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตรนบุรี ที่ออกกลางคันในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2526 โดยทำการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีกำรบันทึกไว้เป็นหลักฐานซึ่งได้แก่ ทะเบียนประวัตินิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 12 สถาบัน

นำรายชื่อผู้สอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปีการศึกษา 2526 มาเรียงลำดับตามตัวอักษรด้วยเครื่องจักรประมวลผล และนำรายชื่อนิสิตนักศึกษาที่ออกกลางคันคณะวิทยาการศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 12 สถาบันมาเทียบเพื่อหาจำนวนผู้ที่สามารถกลับเข้าไปสอบคัดเลือกใหม่ได้

ติดตามนิสิตนักศึกษาที่ออกกลางคันจากคณะวิทยาการศึกษาศาสตร์ และสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ใหม่มากเป็น 3 อันดับแรก โดยส่งแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อปัญหาและสาเหตุการออกกลางคัน ในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2526

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ค่าร้อยละแสดงจำนวนนิสิตนักศึกษาที่ออกกลางคันในคณะวิทยาการศึกษาศาสตร์ โดยแยกตามสถาบัน
2. เปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนิสิตนักศึกษาคณะวิทยาการศึกษาศาสตร์ที่ออกกลางคัน จำแนกตามรุ่น และสถาบัน โดยใช้ร้อยละและฐานนิยม (Mode)
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคัน โดยใช้ร้อยละและฐานนิยม (Mode)

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นิสิตนักศึกษาคณะวิทยาการศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

บางแล่น พิษณุโลก และสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตธนบุรี รวม 12 สถาบัน ระบุปีการศึกษา 2524 และ 2525 ที่ออกกลางคันในปี
การศึกษา 2526 จำนวน 961 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

1. กลุ่มประชากร 961 คน ในการศึกษาล่าเหตุการออกกลางคัน และภูมิหลัง
ของนิสิตนักศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างจากนิสิตนักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ที่ออกกลางคันใน 12 สถาบัน
และกลับเข้ามาสอบคัดเลือกใหม่ได้ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบัน-
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า จำนวน 450 คน
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนิสิตนักศึกษาคณะวิทยา-
ศาสตร์
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ผู้บริหารใช้ในการกำหนดมาตรการในการสอบคัดเลือกเข้า
ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้บริหารในคณะวิทยาศาสตร์และในสถาบันอุดมศึกษา
จัดทำแผนการเกี่ยวกับการบริการการแนะแนวให้กับนิสิตนักศึกษา เพื่อป้องกันการออกกลางคัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การออกกลางคัน หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่ออกจากสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษา
อยู่ก่อนจบหลักสูตรนั้น หรือออกจากสถาบันอุดมศึกษานั้นก่อนกำหนดโดยไม่ได้รับวุฒิใด ๆ

นิสิตนักศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย-
มหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขต
บางแล่น วิทยาเขตพิษณุโลก และวิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรี

ปีการศึกษา หมายถึง ระยะเวลาเริ่มต้นตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง 30 พฤษภาคม
ของปีถัดไป เช่น ปีการศึกษา 2518 หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่มิถุนายน 2518 ถึง 30

พฤษภาคม 2519

มหาวิทยาลัยในระบบจำกัดรับ หมายถึง มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในสังกัดทบวง-
มหาวิทยาลัย ที่มีการกำหนดจำนวนการรับนิสิตนักศึกษา และผู้เข้าศึกษาใช้วิธีสอบคัดเลือก